MUHAMMED BİN ABDULLAH EL-LEBBÂNÎ

Şafiî mezhebindeki hadîs âlimlerinden. Ferâiz ilminde de meşhûrdur. İsmi, Muhammed bin Abdullah bin Hasen el-Basrî, künyesi Ebû Hüseyn olup, İbn-ül-Lebbân lakabiyle meşhûr olmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. İlim öğrenmeğe çok gayret etmiş, Bağdad ve başka şehirleri dolaşmıştır. 402 (m. 1011) senesi Rebî'ül-evvel ayının sonlarında, Perşembe günü tahminen 80 yaşlarında vefât etmiştir.

Ferâiz ilminde derin bilgiye sahip olan İbn-i Lebbân; Ebû Abbâs Muhammed bin Ahmed el-Esrim, Hasen bin Muhammed bin Osman el-Fesevî, Ebû Bekr bin Dâse, Muhammed İbni Ahmed bin Mahmûye el-Askerî ve daha başkalarından ilim tahsilinde bulundu. Bağdad'a gittiğinde orada hadîs öğrendi. Kendisinden de; Ahmed bin Ebî Müslim el-Ferâzî, Ebû Hâmid el-İsferâînî, Ebû Hüseyn Ahmed bin Muhammed bin Yahyâ el-Kazerûnî (ki zamanında ferâiz ve hesab ilmini ondan iyi bilen yoktu) ve başkaları ilim öğrendiler.

İbn-i Lebbân, hadîs ilminde güvenilir ve sağlam olup, fıkıh ilmi, ferâiz (mal taksimi) ve tereke kısımlarında meşhûr olmuştur. İbn-i Hatîb, "Zamanında ferâiz ilmini en iyi bilendi" diye bildirmiştir.

Şeyh Ebû İshâk şöyle anlatır: Fıkıh ve ferâizde zamanının İmâmı idi. Bir benzeri olmayan birçok kitap tasnif etmiş, birçok kimse kendisinden ve kitaplarından istifâde etmiş, ilim öğrenmişlerdir.

İbn-i Lebbân, birçok değerli kitap yazmıştır. Kitaplarından "El-İ'câz fil-ferâiz", "Ferâiz-i İbn-ül-Lebbân" (Üç nüsha olup, bir nüshası el-İ'câz'dır.) adlı kitapları bilinmektedir. Bu kitapları. İsminden de anlaşılacağı gibi ferâiz ilmine âittir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 154

2) Târih-i Bağdad cild-5, sh. 472

3) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 164, 165

4) Mu'cem-ül-müellifîn cild-10, sh. 207

5) Keşf-üz-zünûn sh. 206, 1245

6) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 59